

Çiftçilerin kendi yetiştirdikleri ürünleri pazarda satmaları halinde mükellefiyet hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	GELİR VERGİSİ KANUNU
Özelge no	B.07.1.GİB.4.07.16.01-GVK.2010.148-148
Tarih	09.06.2011

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

ANTALYA VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Mükellef Hizmetleri Gelir Grup Müdürlüğü

Sayı : B.07.1.GİB.4.07.16.01-GVK.2010.148-148

09/06/2011

Konu : Çiftçilerin kendi yetiştirdikleri ürünleri pazarda satmaları halinde mükellefiyet.

İlgide kayıtlı özelge talep formunda; pazarlarda kendi ürettiğiniz malı sattığınızı, pazarcılar odasına kayıt yaptırabilmek için vergiden muaf olup olmadığınız konusunda özelge talep ettiğiniz anlaşılmıştır.

Gelir Vergisi Kanununun 52 nci maddesinde zirai faaliyet; arazide, deniz, göl ve nehirlerde, ekim, dikim, bakım, üretme, yetiştirme ve ıslah yollarıyla veyahut doğrudan doğruya tabiattan istifade etmek suretiyle nebat, orman, hayvan, balık ve bunların ürünlerinin istihsalini, avlanmasını, avcılar ve yetiştiricileri tarafından muhafazasını, taşınmasını, satılmasını veya bu ürünlerden sair bir şekilde faydalanılmasını ifade eder şeklinde tanımlanmıştır.

Aynı maddenin devamında ise bu faaliyet sonucu istihsal olunan maddelere mahsul denileceği ve mahsullerin değerlendirilmeleri maksadıyla ve zirai istihsale müteferri olarak işlenmesinin de zirai faaliyete gireceği, ayrıca satışların dükkân ve mağaza açılarak yapılması halinde, mahsullerin dükkân ve mağazaya gelinceye kadar geçirdikleri safhaların zirai faaliyet safhasında kalacağı hükme bağlanmıştır.

Konuya ilişkin olarak, çiftçilerin ürettikleri zirai ürünleri mahalle aralarında veya pazar takibi suretiyle satmaları halinde, bu faaliyetin de zirai faaliyetin bir parçası olduğu, ticari nitelikte sayılmaması gerektiği 17.04.1995 tarihli ve B.07.0.GEL.0.44/4412-1/20248 sayılı genel yazımızda açıklanmıştır.

Anılan Kanunun 54 üncü maddesinde ise zirai kazancın gerçek usulde tespiti bakımından bir takvim yılı içinde dikkate alınacak işletme büyüklüğü ölçüleri belirlenmiştir. Diğer taraftan, aynı Kanunun 94 üncü maddesinin 11 inci bendine göre, çiftçilerden satın alınan zirai mahsuller ve hizmetler için yapılacak ödemelerden (b)/ii) alt bendine göre % 4 oranında tevkifat yapılacağı hükme bağlanmıştır.

Bu açıklamalara göre, GVK'nın 54 üncü maddesinde yazılı işletme büyüklüğü ölçülerini aşan çiftçiler gerçek usulde (zirai işletme hesabı veya diledikleri takdirde bilanço esasına göre) tespit olunarak vergilendirilecek, işletme büyüklüğünün altında kalanlar ise bu Kanunun 94 üncü maddesine göre hasılatları üzerinden tevkifat yapılmak suretiyle vergilendirilecekler, 94 üncü maddede belirtilen tevkifat yapmakla yükümlü bulunmayanlara yapılacak satışlarda ise vergileme doğmayacaktır.

Öte yandan, Vergi Usul Kanununun 156 ncı maddesinde iş yerinin tarifi " Ticari, sınai, zirai ve mesleki faaliyette iş yeri; mağaza, yazıhane, muayenehane, imalathane, şube, depo, otel, kahvehane, eğlence ve spor yerleri, tarla, bağ, bahçe, çiftlik, hayvancılık tesisleri, dalyan ve voli mahalleri, madenler, taş ocakları, inşaat şantiyeleri, vapur büfeleri gibi ticari, sınai, zirai veya mesleki bir faaliyetin icrasına tahsis edilen veya bu faaliyetlerde kullanılan yerdir. " şeklinde tanımlanmıştır.

Yukarıda yer alan hüküm ve açıklamalara göre; zirai faaliyetle uğraşan kişilerin faaliyetlerini icra ettikleri tarla, bağ, bahçe, çiftlik veya hayvancılık tesisleri bu işlerle uğraşanların iş yeri olup anılan yerlerde yapılan işler zirai faaliyet kapsamındadır. Bu itibarla, çiftçilerin kendi ürettiği zirai mahsulleri devamlılık arz etmeyecek şekilde dükkân ve mağaza açmadan pazar takibi suretiyle seyyar olarak mevcut pazarlarda ve pazarcı esnafının satış yerlerinden ayrı olarak oluşturulan bağımsız bölümlerde, günlük işgaliye harcı ödeyerek zirai ürün satmaları zirai faaliyetin devamı olarak nitelendirilecek, ticari kazançla ilişkilendirilmeyecektir.

Ancak, dükkân veya mağaza açmak ya da belediyece tahsis edilen yerlerde aylık veya yıllık kira bedeli karşılığı yer kiralamak suretiyle devamlılık arz edecek şekilde zirai ürün satmanız halinde ise faaliyetinizin ticari kazanç esasları çerçevesinde vergilendirilmesi gerekecektir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 14.09.2026